

Język polski: KLASA I Brg Zadanie 7 – 8.05.2020

Temat lekcji: Problem ludzkich wad i słabości w satyrach I. Krasickiego – „Pijaństwo”

(Nauczyciel: Anna Bielenda (anjabelenda@gmail.com))

1. Proszę przeczytać tekst satyry Ignacego Krasickiego „Pijaństwo” (podręcznik str. 42 – 43 lub scan).
2. Proszę zapisać w zeszycie i wyjaśnić pojęcia: satyra i puenta.
3. Proszę opisać treść satyry „Pijaństwo” i wykonać zadania – polecenia: 2,3,4, które znajdują się pod tekstem.
4. Proszę zapisać odpowiedzi pełnymi zdaniami w zeszycie i przesłać na mój adres mailowy.
5. Czas wykonania i przesłania zadania: do 15 maja 2020r.

Ignacy Krasicki

poezja

Pijaństwo (fragmenty)

„Skąd idziesz?” – „Ledwo chodzę”. – „Słabyś?” – „I jak jeszcze.

Wszak wiesz, że się ja nigdy zbytecznie nie pieszczę,

Ale mi zbyt dokucza ból głowy okrutny”.

– „Pewnie wczoraj był wesół, dlategoś dziś smutny.

Przejdzie ból, powiedzże mi, proszę, jak to było?

Po smacznym, mówią, kasku i wodę pić miło”.

– „Oj, niemiło, mój bracie! Bogdaj z tym przysłowiem

Przepadł, co go wymyślił. Jak było, opowiem.

Upiłem się onegdaj dla imienin żony;

Nie żał mi tego było. Dzień ten obchodzony

Musiał być uroczyście. Dobrego sąsiada

Nieźle czasem podpoić; jejmość była rada,

Wina mieliśmy dosyć, a że dobre było,

Cieszyliśmy się pięknie i nieźle się piło.

Trwała uczta do świtu. W południe się budzę,

[...]

Więc ja znowu do wódki, wypilem niechcący

*Omne trinum perfectum*¹, choć trunek gorący

Dobry jest na żołądek. Jakoż w punkcie² zdrowy,

Ustały i nudności, ustał i ból głowy.

Zdrów i wesół wychodzę z moimi kompani:

W tym obiad zastaliśmy już przygotowany.

Siadamy. Chwali trzeźwość pan Jędrzej, my za nim,

Bogdaj to wstrzeźliwość, pijatykę ganim,

A tymczasem butelka nietykana stoi.

Pan Wojciech, co się bardzo niestrawności boi,

Po szynce, cośmy jedli, trochę wina radzi:

Kieliszek jeden, drugi zdrowiu nie zawadzi.

A zwłaszcza kiedy wino wytrawione, czyste,

Przystajem na takowe prawdy oczewiste.

[...]

Nuż w płacz nad królem Janem. «Król Jan był zwycięski!

– Krzyczy Wojciech. – Nieprawda!» A pan Jędrzej płacze.

Ja gdy ich chcę pogodzić i rzeczy tłumaczyć,

satyra – utwór literacki krytykujący i ośmieszający ludzkie wady, zachowania, obyczaje, poglądy, instytucje społeczne, a niekiedy też konkretne osoby lub grupy ludzi. Choć elementy satyry mogą się pojawiać w utworach różnych rodzajów, istnieje również osobny gatunek satyry wierszowanej, której najpełniej rozwinął się w oświeceniu.

puenta (pointa) – wyraziste zakończenie wypowiedzi lub całego utworu, często przynoszące niespodziewaną, zaskakującą myśl czy spostrzeżenie.

¹ *Omne trinum perfectum* (łac.) – każda trójka jest doskonała

² w punkcie – natychmiast

Pan Wojciech mi przymówił: «Słyszysz waść³» – mi rzecze.
 «Jak to waść! Nauczę cię rozumu, człowiecze».
 On do mnie, ja do niego, rwiemy się zajadli,
 Trzyma Jędrzej, na wrzaski służący przypadli;
 Nie wiem, jak tam skończyli zwadę naszą wielką,
 Ale to wiem i czuję, żem wziął w łeb butelką.
 Bogdaj w piekło przepadło obrzydłe pijaństwo!
 Cóż w nim? Tylko niezdrowie, zwady, grubijaństwo.
 Oto profit⁴: nudności i guzy, i plastry”
 – „Dobrze mówisz, podłej to zabawa hałasty,
 Brzydzi się nim człek prawy, jako rzeczą sprośną.
 Z niego zwady, obmowy nieprzystojne rosną,
 Pamięć się przez nie traci, rozumu użycie,
 Zdrowie się nadweręża i ukraca życie.
 Patrz na człeka, którego ujęła moc trunku,
 Człowiekiem jest z pozorów, lecz w zwierząt gatunku
 [...]

Ci, co się na takowe nie udają zbytki,
 Patrz, jakie swej trzeźwości odnoszą pożytki:
 Zdrowie czerstwe, myśl u nich wesoła i wolna,
 Moc i rażność niezwykła i do pracy zdolna,
 Majętność w dobrym stanie, gospodarstwo rządne⁵,
 Dostatek na wydatki potrzebne, rozsądne.
 Te są wstrzemięźliwości zaszczyty, pobudki,
 Te są” – „Bądź zdrów!” – „Gdzież idziesz?”
 – „Napiję się wódki”

Ignacy Krasicki *Utwory wybrane*, Warszawa 2001

³ waść – skrót od „wasza miłość”, zwrot ten był traktowany jako lekceważący
⁴ profit – korzyść
⁵ rządne – dobrze prowadzone

warto wiedzieć

Z inicjatywy króla Stanisława Augusta Poniatowskiego w roku 1765 powstał pierwszy teatr publiczny, a w roku 1779 – Teatr Narodowy.

W oświeceniu nastąpił rozwój prasy. Najważniejsze tytuły to „Monitor” oraz „Zabawy Przyjemne i Pożyteczne”.

POLECENIA

1. Z tekstu satyry wypisz do zeszytu wyrazy, których znaczenia nie rozumiesz. Wyjaśnij ich znaczenie, posługując się słownikami i encyklopedią. Jeśli sprawi ci to kłopot, poproś o pomoc bibliotekarza lub nauczyciela.
2. Wyjaśnij, jak skomponowana jest satyra *Pijaństwo*.
3. Powiedz, jaką rolę odgrywa w tym utworze dialog.
4. W trzech zdaniach skomentuj i zapisz puentę wiersza.
5. Zabaw się w reżysera – wybierz dwóch kolegów, którzy wcielą się w role bohaterów satyry. Przeprowadź aktorską próbę czytania utworu.